

ZARZĄDZENIE Nr 13 PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 31 stycznia 1975 r.

w sprawie właściwości, zasad i trybu ustalania norm ubytków naturalnych oraz kontroli ich stosowania.

Na podstawie art. 3 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 dekretu z dnia 29 października 1952 r. o gospodarowaniu artykułami obrotu towarowego i zaopatrzenia (Dz. U. z 1952 r. Nr 44, poz. 301, z 1956 r. Nr 54, poz. 244 i z 1971 r. Nr 12, poz. 115) w związku z § 13 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 listopada 1956 r. w sprawie określenia organów administracji państwowej, na które przechodzą niektóre uprawnienia Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego i jej Przewodniczącego (Dz. U. z 1956 r. Nr 58, poz. 270, z 1957 r. Nr 49, poz. 238, Nr 50, poz. 245 i z 1958 r. Nr 22, poz. 94) zarządza się, co następuje:

§ 1. Przez ubytek naturalny należy rozumieć zmniejszenie masy (ciężaru) lub wymiaru artykułów (surowców, półfabrykatów, wyrobów) spowodowane:

- 1) zachodzącymi procesami biochemicznymi i fizycznymi,
- 2) czynnościami manipulacyjnymi (jak np. przyjmowaniem, wydawaniem, składowaniem, transportem, przemieszczaniem, rozlewaniem, rozważaniem, rozkruszaniem, rozkurzem, pakowaniem itp.),

którym nie można zapobiec przy obecnym stanie wiedzy i dostępnej oraz opłacalnej techniki.

§ 2. 1. Nie są ubytkami naturalnymi straty spowodowane:

- 1) zepsuciem lub zniszczeniem artykułu albo obniżeniem jego jakości w wyniku nieodpowiedniego opakowania, niewłaściwego przechowywania, niedbałego obchodzenia się (np. stłuczenie, złamanie, rozerwanie),
- 2) przyczynami losowymi, nieszczęśliwymi wypadkami, kradzieżami,
- 3) nieprzestrzeganiem wymagań i postanowień określonych we właściwych Polskich Normach (PN) lub normach branżowych (BN).

2. Jeżeli ubytek naturalny spowodowany wysychaniem jest odwracalny i zależy wyłącznie od wilgotności względnej powietrza w pomieszczeniach, w których artykuł jest przechowywany, ubytek powinien być ustalony i rozliczany w stosunku do suchej masy tego artykułu.

3. W odniesieniu do artykułów, dla których norma przedmiotowa (PN, BN) nie określa dolnej granicy zawartości wody, niezależnie od ustalenia normy ubytku naturalnego, należy przewidzieć możliwość rozliczenia masy

towarowej z uwzględnieniem ubytku spowodowanego wysychaniem (zmniejszeniem ciężaru) lub zawilgoceniem (wzrostem ciężaru). W tych wypadkach dla wyjaśnienia niedoboru lub przyrostu masy konieczne jest uwzględnienie przy określeniu masy artykułu jego średnio ważonej wilgotności.

§ 3. Normy ubytków naturalnych powinny być ustalone dla ubytków, które powstają:

- 1) podczas przechowywania oraz niezbędnych czynności manipulacyjnych w magazynach i innych miejscach składowania,
- 2) przy przewozie i związanym z nim załadunkiem, przeładunkiem i wyładunkiem w transporcie kolejowym, drogowym, wodnym śródlądowym i morskim.

§ 4. 1. Norm ubytków naturalnych nie ustala się dla artykułów:

- 1) przyjmowanych lub wydawanych (sprzedawanych) na sztuki, pęczki itp. lub w jednostkowych opakowaniach fabrycznych (producenta),
- 2) przyjmowanych i wydawanych brutto za netto we wszystkich fazach obrotu w tych samych opakowaniach,
- 3) w transporcie lotniczym.

2. Norm ubytków naturalnych nie stosuje się w jednostkach organizacyjnych obrotu towarowego (handlu i gastronomii) oraz świadczących usługi dla ludności, dla których ustalone są przez właściwych ministrów limity na pokrycie niedoborów.

§ 5. Wielkość ubytków naturalnych określa się w stosunku procentowym do ciężaru lub wymiaru artykułu.

§ 6. Ustalone normy ubytków naturalnych są wielkościami maksymalnymi i mogą być zastosowane tylko wtedy, gdy zachodzą okoliczności, w których ubytek naturalny powstaje.

§ 7. 1. Upoważnia się ministrów określonych w ust. 2—5 do ustalania powszechnie obowiązujących norm ubytków naturalnych na podstawie dekretu z dnia 29 października 1952 r. o gospodarowaniu artykułami obrotu towarowego i zaopatrzenia (Dz. U. z 1952 r. Nr 44, poz. 301, z 1956 r. Nr 54, poz. 244 i z 1971 r. Nr 12, poz. 115).

2. Normy ubytków naturalnych ustalają ministrowie

resortów będących głównymi producentami tych artykułów, z wyjątkiem norm ubytków, o których mowa w ust. 4.

3. Normy ubytków naturalnych artykułów importowanych ustalają ministrowie resortów będących producentami artykułów tego samego rodzaju lub podobnych, a jeżeli artykuły takie nie są w kraju produkowane — ministrowie nadzorujący jednostki organizacyjne będące głównymi odbiorcami tych artykułów.

4. Normy ubytków naturalnych w obrocie:

1) zwierzętami i zbożem ustala Minister Przemysłu Spożywczego i Skupu,

2) mlekiem i przetworami mlecznymi — Minister Przemysłu Spożywczego i Skupu po porozumieniu z Zarządem Centralnego Związku Spółdzielni Mleczarskich.

5. Normy ubytków powstające podczas załadunku, przeładunku, wyładunku i przewozu w transporcie:

1) samochodowym, kolejowym, zaprzęgowym i wodnym śródlądowym — ustalają ministrowie, o których mowa w ust. 2—4, wspólnie z Ministrem Komunikacji,

2) morskim — ustalają ministrowie, o których mowa w ust. 2—4, wspólnie z Ministrem Handlu Zagranicznego i Gospodarki Morskiej.

6. Normy ubytków naturalnych powinny być uzgadniane z zainteresowanymi ministrami.

§ 8. 1. Ustalone przez właściwych ministrów powszechnie obowiązujące normy ubytków naturalnych podlegają ogłoszeniu w Monitorze Polskim.

2. Normy ubytków naturalnych w transporcie kolejowym, ustalonych na podstawie § 7 ust. 5 pkt 1, nie stosuje się przy ustalaniu ubytków wagi, za które nie odpowiada kolej na podstawie art. 97 dekretu z dnia 24 grudnia 1952 r. o przewozie przesyłek i osób kolejami (Dz. U. z 1953 r. Nr 4, poz. 7) oraz na podstawie umów międzynarodowych o przewozie towarów kolejami.

§ 9. Właściwi ministrowie (§ 7) ustalają szczegółowe zasady i tryb opracowywania projektów norm ubytków naturalnych oraz zasady ich stosowania zgodnie z ramowymi zasadami opracowywania i stosowania norm ubytków naturalnych, ustalonymi przez Państwową Radę Gospodarki Materialowej.

§ 10. 1. Norma ubytku naturalnego powinna ulegać rewizji w razie zmiany warunków istniejących w czasie jej ustalania, a wpływających na zmniejszenie ubytku naturalnego, jak np. usprawnienie gospodarki magazynowej, postęp techniczny, polepszenie jakości opakowań.

2. Nie rzadziej niż co pięć lat obowiązujące normy ubytków naturalnych powinny być analizowane z punktu widzenia ich aktualności.

§ 11. 1. Ministrowie zapewnią opracowanie 5-letnich programów ustalania i rewizji norm ubytków naturalnych. Programy te powinny być uzgadniane z Przewodniczącym Państwowej Rady Gospodarki Materialowej.

2. Programy rewizji norm ubytków naturalnych na lata 1975—1980 powinny być uzgodnione z Przewodniczącym

Państwowej Rady Gospodarki Materialowej w terminie nie dłuższym niż 5 miesięcy od dnia wejścia w życie zarządzenia.

§ 12. 1. Zobowiązuje się właściwych ministrów do prowadzenia kontroli stosowania ustalonych norm ubytków naturalnych.

2. Plany kontroli w zakresie, o którym mowa w ust. 1, powinny być przedstawione do zaopiniowania Przewodniczącemu Państwowej Rady Gospodarki Materialowej.

§ 13. 1. Zainteresowani ministrowie mogą występować do właściwych ministrów (§ 7) z wnioskami o ustalenie norm ubytków naturalnych lub o wprowadzenie zmian do ustalonych norm.

2. W razie konieczności:

- 1) przechowywania określonych artykułów,
- 2) dokonywania niezbędnych czynności manipulacyjnych,
- 3) przewozu i przeładunku w warunkach nie przewidzianych w ustanowionej normie ubytków naturalnych,

jeżeli okoliczności te powodują zwiększenie ubytków naturalnych, zainteresowani ministrowie mogą, za zgodą właściwego ministra, ustalać dla podległych jednostek gospodarczych dopuszczalne normy ubytku naturalnego.

3. Ministrowie mogą ustalić normy ubytków naturalnych dla podległych oraz nadzorowanych przedsiębiorstw na te artykuły, dla których nie zostały ustalone przez właściwego ministra normy powszechnie obowiązujące.

4. Ministrowie mogą upoważnić dyrektorów podległych im jednostek gospodarczych do ustalania norm ubytków naturalnych artykułów produkowanych i przechowywanych wyłącznie w tych jednostkach, jeżeli dla artykułów tych nie zostały ustalone przez właściwego ministra normy powszechnie obowiązujące.

5. Normy ubytków naturalnych ustalone zgodnie z ust. 3 i 4 tracą ważność po ustaleniu przez właściwych ministrów norm powszechnie obowiązujących.

6. Normy ubytków naturalnych artykułów przechowywanych w jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej, w warunkach odbiegających od ustalonych w trybie § 7, określa Minister Obrony Narodowej.

§ 14. Do czasu ustalenia i ogłoszenia przez właściwych ministrów zrewidowanych norm ubytków naturalnych stosuje się normy dotychczas ustalone.

§ 15. 1. Przepisy zarządzenia dotyczące ministrów stosuje się odpowiednio do kierowników urzędów centralnych.

2. Zleca się zarządom centralnych związków spółdzielni odpowiednie stosowanie przepisów § 12 oraz § 13 ust. 1 i 2.

§ 16. Traci moc zarządzenie nr 120 Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 października 1963 r. w sprawie norm ubytków naturalnych (Monitor Polski Nr 89, poz. 420).

§ 17. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 marca 1975 r.

Prezes Rady Ministrów: P. Jaroszewicz